Tabel 3 Knelpunten en bijbehorende oplossingsrichtingen in het landelijk gebied

Knelpunt	Oplossing		Toelichting
onvoldoende aanwezigheid van structuren in boerenlandschap	Herstellen, uitbreiden of aanleggen houtige landschapselementen		Een aaneengesloten netwerk van singels, houtwallen, bosschages of bosjes in het boerenlandschap is voor veel soorten belangrijk voor verbinding tussen rust- en foerageergebied, onder andere voor de bunzing, de gidssoort van Broekhuizen. Ook profiteren soorten als haas, ree en vogels als geelgors, bonte vliegenvanger en groene specht mee.
	Aanleggen/ onderhouden kruidenrijke graslanden, keverbanken en bermen		Van kruidenrijke vegetatie in of nabij landbouwpercelen kunnen de veldleeuwerik en haas profiteren voor schuilplaatsen en voortplantmogelijkheden. Het koevinkje en oranje zandoogje (vlindersoorten) zetten hun eitjes af in gras- en kruidachtige vegetatie in bermen langs akkers en wegen. Keverbanken zijn verhoogde stroken met ingezaaide gras- of kruidenmengels.

Knelpunt	Oplossing		Toelichting
te intensief en in het broedseizoen maaien van agrarische graslanden en natuurgebieden	optimaliseren maaibeheer lettend op broedseizoen, aanleggen van ‘reservaatjes’ (rond weidepalen) die niet gemaaid worden in het broedseizoen		Als in landbouwpercelen op aangewezen plekken (rond weidepalen, keverbanken) gemaaid wordt buiten het broedseizoen hebben de jongen van soorten als de veldleeuwerik en de haas voldoende bescherming. Ook kruidachtige soorten krijgen hier de mogelijkheid om te groeien, waardoor meer insecten voorkomen waar vogels van kunnen eten, zoals de kleine karekiet (gidssoort Wold Aa Zone). Ook in Natuurgebieden hebben soorten baat bij aangepast maaibeheer: vroeg in het seizoen en in het najaar maaien biedt bijvoorbeeld kansen voor de grote pimpernel (gidssoort Het Reestdal).
	Gebruik van wildredders en maaien vanuit het midden van percelen		Om te zorgen dat (jonge) hazen op tijd kunnen vluchten en voldoende veilige schuilplekken hebben in open grasland kunnen wildredders op maaiers worden geïnstalleerd en kan vanuit het midden van percelen worden gemaaid.

Knelpunt	Oplossing		Toelichting
Hoge voedselrijkdom van de bodem en het water	Ecologisch beheer van sloten en oevers		Door aangepast akkerrandbeheer (geen bemesting, behoud van kruidenrijke vegetatie langs percelen, niet klepelen) wordt de toevoer van voedingsstoffen verminderd en kan ruige vegetatie plaatsmaken voor soortenrijkere water- en oevervegetaties waarvan meer insecten, vogels, amfibieën en vissen kunnen profiteren.
			Bij het baggeren moet rekening worden gehouden met oevervegetatie, waterdieren en broedplaatsen van vogels door niet te diep te baggeren, niet te dicht bij broedplaatsen te komen, bagger minimaal 48 uur laten liggen om waterdieren de kans te geven terug te keren en oevervegetatie de kans te geven te herstellen.
Verdwijnen van oude erfstructuren met ruige vegetatie, strooisel, gevels en schuurtjes	Realiseren van streekeigen erven: onder andere nestkasten, holtes in gevels/muren		Realiseren van nestkasten en holtes in bomen als broedplaats voor vogels, vleermuizen en bijen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de habitatseisen van de (gids)soorten: nestkasten van vleermuizen moeten bijvoorbeeld op voldoende hoog hangen.
	Extensief beheren van erfbeplanting (verruiging)		Ruige hoekjes op erven bieden hogere kruiden- en insectenrijkdom en veilige schuilmogelijkheden en overwinteringsplekken voor egels en amfibieën (zoals de bruine kikker, gidssoort van De Schiphorst).

Knelpunt	Oplossing		Toelichting
Versnippering door obstakels in het landschap zoals (snel)wegen: A32 langs de Wold Aa zone en A28 tussen Broekhuizen en het Reestdal	Aanleggen van faunapassages (zoals ecoducten of wildtunnels) op locaties waar wegen een knelpunt vormen voor verbindingen van leefgebieden van zoogdieren en amfibieën		Voornamelijk in Broekhuizen en de Schiphorst, waar de wegen A32, A28 en N851 een belangrijke doodsoorzaak zijn, zullen zoogdieren (zoals de bunzing, haas en otter) en amfibieën (kikkers en salamanders) baat hebben bij faunapassages zoals ecoducten (over wegen of sporen) en wildtunnels (buizen onder wegen of sporen).
Toename van invasieve exoten zoals Japanse duizendknoop, reuzenberenklauw en grote waternavel	Bestrijden invasieve exoten waar mogelijk, de aanpak is afhankelijk van de soort		Om snelle vermeerdering en competitie met soorten van kruidenrijke graslanden (Noordse zegge, grote pimpernel en draadrus) in onder andere Wold Aa Zone en Het Reestdal te voorkomen en terug te dringen, zijn er verschillende manieren om exoten te bestrijden: uitgraven, wortels afsteken, meerdere keren per jaar maaien of inzetten van begrazing. De juiste aanpak is soort-specifiek en moet nog blijken uit pilotprojecten/onderzoek.